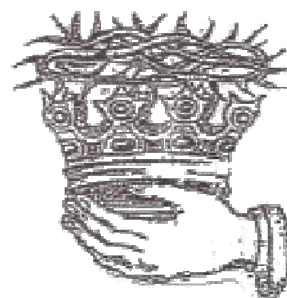

PAX ET BONUM!

„Szent Maximilián M. Kolbe „

Regionális Testvéri Közössége

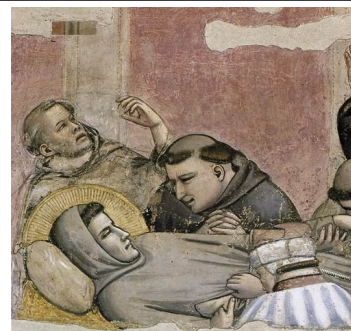
28. szám.

2025. október 04.

Szent Ferenc atyánk tranzitusa

Mottó: „Áldjon, Uram, nővérünk a testi halál,
Aki elől ember el nem futhat.
Akik halálos bűnben halnak meg, jaj azoknak,
És boldogok, akik magukat megadták,
te szent akarotodnak,
Második halál nem fog fájni azoknak”

(Szent Ferenc: Naphimnusz részlet)

Ferenc Naphimnuszának születése

Ma Assisi szülöttjével, Ferencsel elmélkedünk. Cikkünk két aktualitása: a jelenlegi teremtés hónapja, mely az ő emléknapiján, október 4-én zárul, illetve hogy ebben az évben ünnepeljük a Naphimnusz keletkezésének 800. évfordulóját, amelyben lírai módon láthatjuk Ferenc kiengesztelődését Istennel és a teremtéssel, de még önmagával is.

2025. január 11-én a Naphimnusz 800. jubileumi esztendejét a különböző ferences rendek vezetői Assisiben, a San Damiano-templomban nyitották meg: azon a helyen, ahol a Naphimnusz, vagyis *A teremtmények dicsérete* (*Cantico delle creature*) megszületett.

Keletkezésének története, előzményei

Szent Ferenc megtérésének idején lemond minden szülői kötődésről. Nemcsak az apja tagadja ki őt, hanem ő is az apját. Ez lelkében állandó fájdalom és seb egész további életén keresztül. Talán éppen ezért szólítja meg imádságaiban, műveiben gyakorta az Atyát, a Legfölségesebbet, a Mindenhatót. Egyik korai műve a *Buzdítás Isten dicséretére*, melyben a Szentírás és a liturgia szavaival szólítja fel a teremtett dolgokat, élőlényeket a Mindenható Atyaisten imádására. Ez a dicséret tekinthető a Naphimnusz előfutárának.

A Naphimnusz imádság: a Legfölségesebbet szólítja meg.

Így kezdődik: „*Altissimu, onnipotente, bon Signore...*”, „*Mindenható, fölséges és jóságos Úr...*”. Első nyolc strófája 1225 áprilisában született, és talán Ferenc legnépszerűbb és legismertebb műve, melyet a „Naptestvér énekének” is szokás nevezni.

Születésének körülményeit a Perugiai legenda mutatja be számunkra. Szent Ferenc mélyponton volt: kiújult szembetegsége, egyéb testi problémái, betegségei kínozták. Sem éjjel, sem nappal nem tudott imádkozni, de még pihenni sem. Abban a viskóban, ahol meghúzódott, annyira sok egér háborgatta, hogy nem tudott megnyugodni. Nem volt képes semmire sem koncentrálni. Ekkor döbrent rá, hogy mi vár rá majd az Úrnál. Milyen boldogságban lesz majd része. Ezért úgy határozott, hogy hálát ad a Mindenható Atyának, Jézus Krisztusnak és a Szentléleknek mindazért, amit már eddig kapott, s az örökkévalóságban kapni fog. Ezért költötte ezt az éneket az Úr dicséretére és saját maga vigasztalására. Műve azóta is az olasz irodalom umbriai dialektusban megírt első emléke. A szöveg lefordítása nagy gond elé állít minden szakembert. Például ezek a sorok: „*Laudato sie, mi' Signore, cum tucte le tue creature...*, *Laudato si', mi' Signore, per sora luna e le stelle...*”, „*Áldott légy Uram, minden alkotásoddal... hold nővérért és a csillagokért*” „*Áldott légy Uram, minden alkotásodért... hold nővérért és a csillagokért*”, vagy „*Áldott légy Uram, minden alkotásod által*” – melyik a helyes? Hogyan kell fordítani az

eredeti szövegben szereplő latin *cum*, majd a következő sorokban szereplő *per* előjáró szót? A teremtmények dicsérik a Teremtőt, vagy a teremtés műve magasztalja az Urat?

Találkozásaim Szent Ferenc énekével

Szécsényben a noviciátusban megkaptuk Szent Ferenc műveinek kis könyvét, melyet rendszeresen olvastam is. Sőt, azóta is többször előveszem egyes részeit, újra és újra elolvasom, mert minden élethelyzetben mást és mást üzen számomra.

2008. augusztus 28-30-án meghívást kaptam a SZIN-re, vagyis a Szegedi Ifjúsági Napokra. A Dóm plébániájának ifjúsága egy evangelizációs sátor felállítását tervezte a fesztiválon. Itt kellett nekem az egyik program részeként a Naphimnusról és az ökoteológiáról előadást tartanom. Akkor arról beszéltem – többek között –, hogy Ferenc nem volt állatvédő, környezetvédő.

Nem akart egy-egy környezeti hibát kijavítani, inkább az emberiség által feje tetejére állított világszemléletet mellőzve, a talpára visszaállított szemszögből szemlélte a világot, a teremtett dolgokat és az embereket.

Ő már meg volt róla győződve, hogy hol a helyünk a teremtés rendjében, és mit cselekedett az Atya értünk! A három ifjú jól ismert helyzetével és énekével állította párhuzamba magát, és szólította meg nem a kozmoszt, hanem az emberi lelket, lelkeket.

Szent Ferencnek már keveset mondtak a lovagregények, s azok ideáljai, tervei, nem is akarta eljátszani az alázatos embert, hanem el akarta élni a legtöbbet: ***az Istennel való találkozást.***

Másik találkozásom a Naphimnusszal Mátraházán történt. Soós Ányos rendtársam 2001-ben állította fel a Naphimnusz parkot. Ekkor már beteg volt. Megműtötték, és a műtét másnapján kerestük a kórházban, de mondták, hogy nincs már ott, saját felelősségére hazament. Valóban otthon volt, ugyanis sürgős dolga akadt! A park oszlopait és az oszlopokhoz tartozó táblákat kellett összeállítsa, szövegrészleteket kellett kifaragja. Már korábban felkérte Várkonyi Manréza mátrafüredi keramikus művészt, hogy a költemény egyes strófáit készítse el színezett kerámiából. Ekkor már állt Fenyvesi László mátrafüredi fafaragó díszes kapuja. Minden állomáshoz tartozik egy kis kiülő rész, mely arra buzdítja az arra járókat, hogy pihenjen meg, és gondolja át, hogy mit látott, mit olvasott, mire érdemes figyelnie a természet rendjében. Szent Ferenc 1224-ben elvonul Alverna hegyére és szeptember 14-én, vagy akörül megkapja Krisztus sebeit. Ennek állít emléket a park stációi közé beillesztett Szent Ferenc sebeinek kápolnája. A kápolna 2003-ben készült el, Tengely Sándor tervei alapján, és benne szintén Várkonyi Manréza szoborkompozíciója kapott helyet, mely a keresztre feszített Krisztus és Ferenc találkozását ábrázolja.

Egy különösen aktuális gondolat

„Laudato si’, mi’ Signore, per sor’aqua, la quale è multo utile et humile et pretiosa et casta.” „Dicsértessél, én Uram, Víz nővéért, / ki oly hasznos és alázatos, és drága és szűzi tiszta.”

Ennek az évszázadnak legnagyobb kincse a víz, már eddig is háborúk dúltak birtoklásáért. Egyes helyeken még mindig pazarolják, máshol pedig alig-alig jut még ivásra vagy főzésre is. Európában is megfigyelhető egy

bizonyos fokú éghajlati változás, melynek része a csapadékban szegény tavasz és nyár, sőt talán már a tél is, valamint a szeszélyes időjárás.

A víz már a Biblia első lapjain is megjelenik: ***„Isten lelke lebegett a vizek fölött”*** (Ter 1,2). Az életünkhöz nélkülözhetetlen, de csak akkor vesszük észre, mikor éppen nem elérhető.

A remény kapuja

A költeményben Ferenc minden teremtményt testvérnek tekint. Saját maga is több más helyen úgy szól önmagáról: ***„Én, Ferenc testvér”***. Miután Jézus Krisztus személye által mindannyian testvérek vagyunk, tudjuk együtt dicsérni az Istent, a Mindenható Atyát, új szemmel nézhetünk a világra, embertársainkra, lehetünk a béke

igazi közvetítői, amely Jézus Krisztus ajándéka az emberiség, minden testvér számára. **Erre a reményre fájdalmasan szomjazik minden teremtmény, teljes szívvel vágyunk rá, hogy reményünk meg nem csalatkozik.**

Néhány forrás, ahol a cikk tartalma elmélyíthető:

– [Buzdítás](#) Isten dicséretére

– [Naphimnusz](#)

– [Perugiai legenda](#) XLIII. fejezet. Szent Ferenc súlyos fájdalmak közepette megírja a Naptestvér énekét. XLIV. fejezet. Szent Ferenc még egy versszakot költ a Naphimnuszhoz, és ezzel kibékíti a püspököt és a podesztát.

– A Naphimnusz [jubileumának](#) megünneplése

– Massimo Fusarelli OFM, rendünk [generálisának levele](#)

– A Naphimnusz 800. [jubileumi évének megnyitója](#) 2025. január 11-én Assisiben, a San Damiano-templomban

2025.szept.22.

(Megjelent az Új Város folyóiratban)

fr. VargaKamill OFM

Kedves Testvérek! Olvasva Kamill testvér írását, gondolkodjunk el rajta kissé mélyebben, hogy hogyan tudott Szent Ferenc atyánk úgy rácsodálkozni a teremtett világra, az emberre, hogy az olasz irodalom legszebb gyöngyszemét alkotta meg énekével.

Bizony ehhez vissza kell térni a megtéréséhez, amikor a San Damiano-i kis romtemplomban szemléli a kereszten függőt, szemléli annak kifürkészhetetlen emberségét.

Mi készítette a fenséges, a hatalmas Istent, s Fiát, hogy emberré legyen és vállalja nyomorúságos földi életünket, vándoroljon a poros útjainkon, éhezzen, velünk sírjon és örüljön, de velünk haljon meg borzasztó kínhalállal?! Ekkor döbrent rá Isten végtelen szeretetére, amely arra készítette, hogy testé legyen, lejjön közénk és elmondja milyen az Isten, hogy mennyire szeret minket. Még a kereszten is kitárt karral ölelte át mindnyájunkat végtelen, felfoghatatlan szeretetében. Ez igazán az evangélium örömhíre, üzenete. A görög ikonokon Krisztus harmadik, vagy negyedik ujjá mindig összeér. Azt jelzi, hogy Krisztus a szellemi világot, az Isten világát összekapcsolja a teremtett, földi világgal, megtestesülésével beleöleli az emberrel együtt a Szentháromság szeretet-közösségébe. Kezdetől ez volt Isten terve, amelyet még a bűn sem tudott megakadályozni, s Isten ezt a tervet az egész teremtésben végre is fogja hajtani minden látszat ellenére, mert Isten hatalmasabb, mint a bűn. Jézus ezt az örömhírt adja át nekünk. Ne féljete! Örüljete! Elénk éli az emberi életet, vállalva annak minden szenvedését, örömét, vállalva a leköpést, bántalmazásokat is, hogy mintaként szolgáljon nekünk, mert annyira szeret bennünket. Szent Ferenc atyánk ezt értette meg. Ezért vállalta a kicsiséget, a szegénységet, a nélkülözést, mindent. Nem akart ő szenvedni, nem volt mazochista, vidám fiatal, gazdag, törtető fiatal volt. Nem volt ugyan talán túl szép, sem termetre, sem arca, de nagy akart lenni, hős. Csalódik, mint ahogy mi is szüntelen csalódunk földi terveink megvalósulásában. Ekkor fordul a kereszt felé, s az válaszol, szeretetével megérinti lelkét, s attól fogva csak őt akarja követni. Ezért akar kicsiny lenni, minoritas lett a célja, ezért nem akar sem pénzt, sem vagyont, mert Jézusnak sem volt. Nem akar többé fényt, földi dicsőséget, csak szeretni azt, aki értünk áldozta önmagát. Szeretetből ő is viszonzni akarja, ahogy emberségéből kitélik, kicsiny lépésekben, alázatban, mindenki iránt megnyilvánuló szeretetében, ahogy Jézus mindenkit szeretett, koldust, pogányt, századost, a vámost, a megvetett nőt, a gyermekeket. Ferenc csak utánozza őt.

Gondolkozzunk el Testvérek, mi ezen az úton követve Szent Ferenc atyánkat, hol tartunk?! A kicsiségre törekszünk, előreengedve másokat, hogy érvényesüljenek, vagy én akarok elől lenni, mert az kitüntetés számomra?! Mindenkit igyekszünk szeretni, elfogadni, felkarolni, segíteni a testvéreink közül, a családjainkban, a plébániánkon, a környezetünkben, vagy bizony válogatok és csak keveseket találok méltónak, hogy barátkozzam velük?! Vajon Jézus és Ferenc így viselkedne a helyemben?! *Pál apostol a Fil. 2,5* levélben írja: **„Az az érzület legyen bennetek, amely Krisztusban is megvolt!”** Isten napja süt rózsára, bogáncsra, kóróra, madárra és kígyóra egyaránt. Isten szeretete kiárad minden emberre, akár tud róla, akár nem, akár hisz benne akár nem. Isten csak szeretni tud, s ezt a szeretetet ontja minden teremtményére. Szerintem talán nem is a mi botlásaink a legnagyobb bűnünk, hanem az, hogy ha a felénk áradó Isten szeretetét, kegyelmét visszatartjuk másoktól, nem árad rajtunk keresztül felénk is, mint a színes templomablakain keresztül a fény, megtörve, de színesen ontja mindenkire világosságát. Persze a bűneink sértik a másikat is, nemcsak magunknak ártunk vele, törekedni kell változni, bensőleg is fejlődni, hogy töretlenül sugározzuk Isten fényét mások felé. Ó bárcsak „látszódná” is rajtunk ez a fény, akkor némán mint Ferenc, aki csak átment a városon és ezzel a némaságával is prédikált. Látják rajtunk Isten fényét?! Jaj mennyit kell ezen dogoznunk, mert bizony csak így lesz könnyű a bemenetel Isten országába. Képzeljük el, ott vagyunk a mennyországban, Isten szeretettel vár, de bizony minden gondolatunk, mint a nyitott könyv ott van mindenki előtt. Bizony a mi gondolataink nem tiszták, látják rajtunk és szánnak bennünket. Egyre kínosabb a köztük való létünk. Bizony mi fogunk távozni onnan, mert érezzük nem vagyunk odavalók, bizony meg kell változni, addig nem tudunk ott maradni, s ez akkor már fáj, nagyon fog fájni, mert minden a mi hibánk. Mennyi hónapokba, akár évekbe kerül egy-egy rossz szokásunkról leszokni. Kezdjük el testvérek, hogy mindnyájan találkozhassunk szent örömben fent a mi Urunknál Jézus Krisztusnál. Amen.

Hammerné Kati reg.k.fel.

(Kiadja: az FVR. Ém-i Regionális Tanácsa)